

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๕๘

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา
๒๒๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐)

สรุปข้อเท็จจริง

๑. พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ และนายชชาติ ศรีแสง โจทก์ร่วม
ฟ้องนายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ เป็นจำเลย ฐานความผิด ดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณา
พิพากษาคดี ศาลอาญารับฟ้อง เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๔๓๐๘/
๒๕๕๒ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำฟ้องสรุปได้ว่า

จำเลยได้กระทำความผิดกฎหมายหลายกรรม โดยดูหมิ่นนายชชาติ ศรีแสง นายจิระ บุญพจนสุนทร
และนายวินัย วิมลเศรษฐ์ ซึ่งเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกาในการพิจารณาพิพากษาชั้นฎีกา ในคดีแพ่ง
หมายเลขดำที่ ๘๓๓/๒๕๓๓ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๓๕๕/๒๕๓๓ ของศาลแพ่ง ระหว่าง
นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ (จำเลยคดีนี้) กับพวก รวม ๓ คน โจทก์ นางจ๊กเกี้ยว แซ่จู้ จำเลย เรื่อง
เช่าทรัพย์ ชับไล่ โดยเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ จำเลยคดีนี้มีหนังสือขอความเป็นธรรมถึง
ประธานศาลฎีกา ซึ่งมีข้อความในหนังสืออันเป็นการดูหมิ่นนายชชาติ ศรีแสง นายจิระ บุญพจนสุนทร
และนายวินัย วิมลเศรษฐ์ โดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลทั้งสามเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น

เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๕ และวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ จำเลยยื่นคำร้องขอ
คัดค้านผู้พิพากษา โดยมีข้อความในคำร้องอันเป็นการดูหมิ่นนายชชาติ ศรีแสง โดยประการที่น่าจะทำให้
นายชชาติ ศรีแสง เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ จำเลยยังได้
มีหนังสือขอความเป็นธรรม ขอเปลี่ยนผู้พิพากษาต่อประธานศาลฎีกา โดยมีข้อความในหนังสืออันเป็น
การดูหมิ่นนายชชาติ ศรีแสง นายจิระ บุญพจนสุนทร และนายวินัย วิมลเศรษฐ์ โดยประการที่น่าจะ
ทำให้บุคคลทั้งสามเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น

ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ และมาตรา ๑๕๘

๒. ศาลอาญาพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๘ การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน เรียงกระทงลงโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ วางโทษจำคุกกระทงละ ๑ ปี และปรับกระทงละ ๑๐,๐๐๐ บาท รวมจำคุก ๔ ปี และปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาพิพากษา คดีมีเหตุบรรเทาโทษลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๒ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท แม้การกระทำของจำเลยจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้พิพากษาและสถาบันศาลโดยส่วนรวม แต่ก็เป็นเรื่องที่น่าจะบังเกิดขึ้นได้ในสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์ และจำเลยได้ยอมรับผิดโดยเข้ามอบตัวพร้อมทั้งให้การรับสารภาพโดยมีการขอขมาโทษต่อผู้เสียหาย อันเป็นข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่า จำเลยยังรู้สึกผิดชอบต่อสังคมและสถาบันศาล ด้วยเหตุนี้ เมื่อจำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน จึงเห็นสมควรให้โอกาสได้กลับตนเป็นพลเมืองดี โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

๓. โจทก์ร่วมอุทธรณ์ต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ขอให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาโดยไม่รอการลงโทษแก่จำเลย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

๔. โจทก์ร่วมฎีกาต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ขอให้ศาลฎีกาพิจารณาแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้ลงโทษจำเลยสถานหนักโดยไม่รอการลงโทษแก่จำเลย

๕. จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ความว่า คดีของจำเลยอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา เนื่องจากศาลฎีกากำลังจะพิจารณาฎีกาของโจทก์ร่วมในปัญหาข้อเท็จจริง ในประเด็นว่าจะรอการลงโทษแก่จำเลยหรือไม่ ซึ่งโดยปกติแล้ว โจทก์ร่วมจะฎีกาปัญหาข้อเท็จจริงไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๕ แต่โจทก์ร่วมได้ขอให้ผู้พิพากษาศาลอาญาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาอนุญาตให้ฎีกา และผู้พิพากษาศาลอาญาดังกล่าวได้อนุญาตให้โจทก์ร่วมฎีกา คดีจึงเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกา ซึ่งศาลฎีกาต้องอาศัยบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ มาบังคับกับคดีนี้ ศาลฎีกาจึงจะมีอำนาจพิจารณาซึ่งอาจจะพิจารณาไม่รอการลงโทษแก่จำเลยก็ได้ ซึ่งจะทำให้จำเลยถูกจำกัดเสรีภาพต้องนอนในเรือนจำนาน ๒ ปี ดังนั้น ศาลฎีกาจะนำบทบัญญัติดังกล่าวมาบังคับแก่คดีจำเลยไม่ได้ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวบางส่วนที่ใช้กับคดีในส่วนที่บัญญัติว่า

“ถ้าผู้พิพากษาค้นใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันสมควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา” ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หลายมาตรา ดังต่อไปนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” เพราะการที่บทบัญญัติดังกล่าวเปิดช่องให้ผู้พิพากษาซึ่งได้พิพากษาตามมาตรา ๒๑๕ ให้รอการลงโทษแก่จำเลย และผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ก็ได้พิพากษายืนโดยให้รอการลงโทษแก่จำเลย แล้วกลับบัญญัติให้ผู้พิพากษาดังกล่าวที่เห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกา นั้น เป็นการคืนคำ เนื่องจากจำเลย ซึ่งได้รับการรอลงโทษซึ่งคดีสิ้นสุดแล้ว โดยไม่ถูกจำกัดสิทธิให้นอนในเรือนจำ กลับต้องให้ศาลฎีกาพิจารณาใหม่ว่าจะรอการลงโทษหรือไม่ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ นอกจากนี้ บทบัญญัติดังกล่าวยังขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เพราะการบัญญัติให้ผู้พิพากษาที่คัดค้านให้รอการลงโทษจำเลยแล้วกลับมาให้ศาลฎีกาพิจารณาคดีกลับความเห็นของผู้พิพากษาที่คัดค้านให้รอการลงโทษไปแล้ว ทำให้จำเลยอาจถูกศาลฎีกาพิพากษาไม่รอการลงโทษให้แก่จำเลย ซึ่งทำให้จำเลยถูกจำกัดเสรีภาพถูกจำกัด บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่เป็นธรรม ขัดต่อความสงบสุขของประชาชน เพราะผู้พิพากษาที่อ้างว่าพิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกานั้นตามศีลธรรมอันดีงามของประชาชนแล้ว จะต้องมิบบทบัญญัติให้อำนาจเฉพาะผู้พิพากษาที่ทำความเห็นแย้ง และพิพากษาไม่รอการลงโทษแก่จำเลยเท่านั้น ดังนี้ เห็นได้ชัดเจนว่าคดีของจำเลยสิ้นสุดโดยการรอลงโทษแล้ว กลับจะต้องถูกฟื้นคดีขึ้นมาใหม่ โดยบทบัญญัติดังกล่าวให้ผู้พิพากษาที่พิพากษาไม่รอการลงโทษ ลงชื่ออนุญาตให้โจทก์ฎีกา เพื่อกลับไปให้จำเลยถูกจำกัด บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นการ “ไม่ถูก ไม่ควร ขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เพราะการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญการที่จะคัดค้านรอการลงโทษ และนำคดีมาพิจารณาใหม่เป็นการไม่คำนึงถึงเสรีภาพของจำเลย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เพราะบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพต่อจำเลย และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เพราะบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ดังกล่าว เป็นการให้สิทธิ

ศาลฎีกาตัดสินจำคุกจำเลย การจำคุกก็คือการจำกัดเสรีภาพให้บุคคลอยู่ได้เฉพาะในเรือนจำ เป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพของจำเลย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ มาตราดังกล่าวมีผลเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จำเลยจึงขอให้ศาลอาญาส่งคำร้องให้ศาลฎีการอการพิจารณาพิพากษา และส่งความเห็นเช่นว่านี้ตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๖. ศาลฎีกามีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

กระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๗ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการต่อไป ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง

๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๖ “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๒๖ “การใช้อำนาจของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยแจ้งชัด โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

มาตรา ๒๙ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๒๓๓ “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

มาตรา ๒๖๔ “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยทั่วถึง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้ โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่

ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป”

คำวินิจฉัย

๑. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ที่บัญญัติว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัยก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป” มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติที่ยกเว้นการห้ามฎีกาในคดีตามมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยให้สิทธิในการฎีกาทันทีและจำเลย ซึ่งเป็นคู่ความกันมิได้จำกัดสิทธิหรือให้สิทธิฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ คู่ความทั้งสองฝ่ายจึงเสมอภาคกันในกฎหมายมาตรานี้ และไม่มีข้อความใดที่จะเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิของบุคคลแต่ประการใด คู่ความยังสามารถต่อสู้คดีของตนได้เต็มที่จนถึงศาลสูงสุด

บทบัญญัติในส่วนเงื่อนไขการยกเว้นห้ามฎีกาตามมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นถือว่าเป็นดุลพินิจของผู้พิพากษาผู้ร่วมพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ๆ หรืออธิบดีกรมอัยการ (อัยการสูงสุดปัจจุบัน) ที่เห็นว่าคำตัดสินนั้นมีปัญหาสำคัญอันควรให้ศาลสูงสุดพิจารณาอีกชั้นหนึ่งและได้ลงนามอนุญาตให้ฎีกาได้ ซึ่งถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาหรืออัยการสูงสุดที่เป็นเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการต่อสู้คดีจนถึงที่สุด

๒. เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ที่บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” อันหมายถึง รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ศาลโดยผู้พิพากษาเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และอนุญาตให้ฎีกาก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาคดีอาญาซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติไว้

ดังนั้นบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่มีสาระสำคัญใดเกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ แต่อย่างใด

๓. พิจารณาทบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ชัดเจน โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ บัญญัติให้บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นข้อต่อสู้ในศาลได้ มาตรา ๒๙ การจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะกระทำได้เฉพาะเมื่อมีกฎหมายบัญญัติภายในกรอบรัฐธรรมนูญ และเท่าที่จำเป็นโดยจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพมิได้ ทั้งนี้ใช้เฉพาะเจาะจงแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งและต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจด้วย และมาตรา ๓๐ ซึ่งบัญญัติคุ้มครองบุคคลในความเสมอกันและเท่าเทียมกันในกฎหมาย และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เมื่อพิจารณาความเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ให้อำนาจผู้พิพากษาหรืออัยการสูงสุดใช้ดุลพินิจให้ฎีกาได้แล้ว เห็นได้ชัดเจนว่าเป็นคนละเรื่องกัน เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ประกอบกับจำเลยผู้โต้แย้งมิได้บรรยายว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ ในสาระสำคัญอย่างใดบ้าง

๔. ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เรื่อง ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ส่งคำโต้แย้งของจำเลย เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ โดยสรุปว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้” เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับระหว่างศาลกับพนักงานอัยการในการดำเนินการพิจารณาคดี ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ซึ่งบัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” เป็นบทบัญญัติทั่วไป ซึ่งบัญญัติถึงอำนาจของศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีความ

ทั้งหลาย บทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ มิได้มีข้อความที่เกี่ยวข้องเป็นเรื่องเดียวกันแต่ประการใด คำโต้แย้งของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ จึงไม่รับคำร้องนี้ไว้พิจารณา

๕. จากการพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลย (นายประเสริฐ จงวิริยะวงศ์) แล้วจึงเห็นได้ว่าไม่มีสาระสำคัญใดแห่งบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าเกี่ยวข้องขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ ประกอบกับผู้โต้แย้งมิได้บรรยายหรืออ้างเหตุผลว่าขัดหรือแย้งกันอย่างไร และศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๔๖ ไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ซึ่งมีข้อเท็จจริงเทียบเคียงได้ในลักษณะคำร้องนี้ด้วย

๖. พิจารณาเห็นว่าคำร้องดังกล่าวของผู้โต้แย้งเป็นคำร้องที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงมีความเห็นไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคสอง แต่มติเสียงส่วนมากให้รับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย จึงต้องทำคำวินิจฉัย

๗. ประเด็นตามคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ซึ่งเป็นบทบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ชัดเจน โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๐ ซึ่งบัญญัติคุ้มครองให้บุคคลมีความเสมอภาคกันในกฎหมาย และไม่เลือกปฏิบัติ ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิในการฎีกาแก่คู่กรณีเท่าเทียมกัน โดยไม่จำกัดห้ามมิให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดฎีกาแต่อย่างใด ประกอบกับผู้ร้องก็มิได้บรรยายว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญในประเด็นใดหรือข้อความใด หรือมีเหตุผลความขัดแย้งอย่างไร จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชัดเจน จึงไม่วินิจฉัยในประเด็น มาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๐ หรือไม่

๘. จากเหตุผลที่กล่าวมาเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้มีสาระสำคัญใดเกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และบทบัญญัติดังกล่าวก็มิได้เป็นการใช้อำนาจขององค์กรรัฐที่กระทบกระเทือนต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ อีกทั้ง มาตรา ๒๒๑

แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็มิได้บัญญัติห้ามมิให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือสิทธิเสรีภาพที่ถูกละเมิดยกเป็นข้อต่อสู้ หรือใช้สิทธิทางศาลจึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ทั้งยังเป็นบทบัญญัติที่ให้ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในกฎหมายของคู่ความในการฎีกาเป็น ข้อยกเว้นการห้ามมิให้ฎีกาตามมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับมิได้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือกรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘

จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ